

Tingið — eitt debatforum

DEMOKRATI, dialogur og debat hava sín uppruna í tí gamla Athen, har botnurin til okkara núverandi demokratisku stýrisskipan varð lagdur. Ein av grundarsteinunum undir hesi skipan er júst dialogurin — debatturin, sum teir gomlu athenararnir lögdu so stóran dent á. Hetta átti eisini at verja tað, sum bar okkara stýrisskipan uppi og sum okkara háttvirda lögting var karmur um. Vit hava á hesum stað aftur og aftur eftirlýst dialogi — orðaskifti í tinginum og fara framhaldandi at gera tað. Tað er okkara meting, at fólk, sum eru vald á ting, hava skyldu til at vera kveikjarar og aktivir luttakarar í hesum so týðandi dialoginum — orðaskiftinum.

TINGIÐ skal viðgera lógaruppskot og samtykkja lógir. Men tingið er eisini debatforum, og eigur at verða brúkt sum slíkt. Tingmenn eru m.a. valdir til at siga sína hugsan og ærligu meining í einumhvørjum máli. Tað er teirra skylda at kunna seg um málini og at verða upplýstir. Tað er teirra skylda at lata fólk vita, hvat teir meina um tey ymsu málini. Vit mugu tí krevja av tingmonnum, at

teir luttaka í samfelagskjakinum í fjølmiðlunum, á fundum o.l. Hetta er rætt og slætt teirra ábyrgd. Og hesa uppgávu røkja føroyskir politikarar ikki í nóg stóran mun. Teir tiga sum oftast, tá álvarsmál eru frammi, men taka orðið, tá tað snýr seg um smáligt kegl og klandur.

Í VIKUNI varð partur av hesum máli viðgjörður í tinginum. Tað snúdi seg nevniliga um eitt tinguppskot, sum hevði til endamál at fáa tingið í størri mun at viðgera stórmál í einum aðalorðaskifti. Uppskotsstíllarin var sjálvstýrisflokkurin og skeyt flokkurin upp, at tingið tekur til viðgerðar spurningin um fiskiveiði á Føroya grunninum við atliti til stovnsrøkt og arbeidsskapandi til tæk. Rættiligt rumbul varð um hetta uppskot, tí tingmenn og tingformaðurin hildu, at soleiðis sum uppskotið var orðað, so kundi tað við tí skapast fordømi, presensens, soleiðis at flokkar kunnu biðja um umrøðu og viðger av málum av øllum handslag, og ein grunar so ikki, hvat tað endar við.

HVUSSU og ikki, so kann tað ikki vera nakað skeivt av einum flokki at biðja tingið umrøða eitt stórmál. Tað er júst slíkt umrøða og viðgerð, sum manglar á tingi, og sum átti at

verið ein so sjálvsagdur lutur í arbeiðinum hjá øllum fólkavaldum. Vit kunnu sjálvandi tosa aftur og fram um smálutirnar, hvussu slíkt uppskot skulu orðast og hvør skal seta tey fram. Men tað vikast ikki, at tingmenn hava skyldu til í nógv størri mun enn í dag at viðgera og umrøða samfelagsligar spurningar og ikki einans taka støðu til tey ymsu lógaruppskotini, sum koma fyrri. Tískil halda vit, at tað er gott, at sjálvstýrisflokkurin hevur fingið tingmenn at rakna við og taka støðu til henda spurningin. Bara tað, at tingformaðurin í hesum sambandi hevur úttalað, at vit áttu at havt slíkt orðaskifti, tí talan er um høvuðsvinnu okkara, vísir, at sjálvstýrisflokkurin hevur fingið okkurt burtur úr at seta uppskot sítt fram.

VIT mugu ikki forða andanum í demokratirum — tí fria og frælsa orðaskiftinum — at virka. Tað finnst alt ov mong dømi um, at týðandi avgerðir eru tiknar við álvarsligum avleiðingum fyrri okkum øll, uttan at nøkur saklig viðgerð og umrøða hevur verið frammanundan. Tað er hesum, vit mugu forða. Tí skulu tingmenn tvingast til at brúka tingið sum karm um eitt framhaldandi samfelagsligt orðaskifti — ikki bert um fiskivinnu,

men um alskyns mál, tað verið seg frá ungdomsspurningum til eldraumsorg.

TAÐ var tí eisini ógvuliga malplaserað, tá ein av fremstu tingmonnum javnaðarflokksins undir viðgerðini av figgarlógini førði fram, at bløðini, og her meinti hann við Dagblaðið og Sosialin, áttu at tagt sum mest fyrri at geva landsstýrinum arbeiðsfrið. Hetta var rong tala og taka vit ikki undir við henni. Bløðini øll eiga at vera kritisk til eitt hvørt landsstýri og til allar samfelagsspurningar. Hetta átti at verja sjálv náttúran hjá øllum fjølmiðlunum. Men at tingmenn í samgonguni brúka eitt ávíst blað sum forum fyrri at stinga knívin í ryggin á sínum samgongufeløgum, tað er ein heilt annar spurningur.

BÆÐI fjølmiðlarnir og tingið eiga at vera við til at menna orðaskiftið. Hetta má og skal vera leiðin fram. Tí var tað gott, at sjálvstýrisflokkurin fekk hetta áhugaverda kjakið í gongd um týðningin at halda aðalorðaskifti um ymisk mál. Flokkurin hevur okkara fullu undirtøku fyrri tí sjónarmiðinum.

sosigaley

Dimmalætting
14. SEPTEMBER

DAGBLAÐIÐ
14. SEPTEMBER

14. SEPTEMBER

FRÍU FØROYAR
14. SEPTEMBER

NORÐPÓSÐ
14. SEPTEMBER

Ungdóms- útbúgvingar

Í Dimmu í gjár skriver Poul Kjartan Bærantsen, skúlastjóri, um ungdoms-útbúgvingar á vinnuliga økinum. Hann skriver m.a.:

„Einaferð var talan um, at dagfjøringin av vinnulívsútbúgvingunum í Føroyum skuldi byrja í august 1992, innan tøkni í øllum fori. Men hvi drála so leingi við nókrum so gagnligum og neyðugum, tá ið peningurin til tess er tókur, soleiðis sum ætlanin m.a. er við blokkstuðulsavtaluni frá 9. mars 1987?

Landskúlafrýsitingin hevur nú gjørt eitt álit til Landsstýrið við einum uppskoti um eina »Útbúgvingarskipan innan tøkni«. Tað er í løtuni til viðgerðar í einum skjóttvirkandi arbeiðsbólki við umboðum frá læraradi, handverki og tøkni-skúla. Uppskotið frá LSF er ábending um partar av donsku lógir nr. 211.

Uppskotið frá LSF eigur at verða heilsað vælkommið: Tað er higartil einasta royndin frá føroyskari síðu at gera nakað ítökiligt í málinum.

Kundi nú hetta uppskotið gjørt sitt til, at tann arbeidssbolkurin, sum landsstýriskonan í skulamálum hevur sett til viðgerðar av tí, kemur til ta niðurstøðu, at tað einasta rætta er at gera eina lóg til samtyktar á Løgtingi, ið er tann danska lógin nr. 211 við føroyskair tillaging, vildi uppskotið havt tænt einum góðum endamáli.

Tað vil vera nógv lættari og einfaldari at umsita og endurnýggja lóg-gávuna á økinum, um hon er tann sama sum í Danmark. Hugs bara um allar tær kunngerðir og øll tey rundfararskriv, ið vilja fylgja í kjalarvorrinum á tilkum lógum. Og um alt frá lærutilfarid, sum støðugt skal verða endurnýggjað.

Greinskrivarin ivast

onga løtu í, at tað vil vera nógv lættari og einfaldari at umsita og endurnýggja lóg-gávuna á økinum, um hon er tann sama sum í Danmark. Hann vísir á, at tað eru tey vinnuliga framtíðarkorini hjá teimum undir útbúgving, tað snýr seg um, og sigur, at ein grunur er til at spilla tíð og krefir uppá avbyrging av føroyskum ungdomsútbúgvingum frá umheiminum, men at vit eiga at samskipa skúlapartin og praktikkina á besta hátt eitt nú við at taka ein part her og ein í Danmark t.d.

Greinskrivarin nemur her við ein álvarsspurning, sum vit áttu at fingið meira fram í kjakið her heima. Arbeidsloysið kann koma at raka júst okkara samfelag serliga meint, tí vit eru so fá og harvið so viðkvømt fyrri ávirkan. Vandir er fyrri, at ungdomurin verður heilt sleptur upp á fjall, um ikki útbúgving, læruplass og arbeiði er til hansara. Her mugu øll góð og positiv sjónarmið á borðið. Vit mugu og skulu til at venda áhuga okkara móti

teimum ungu, og tað vil hava brúk fyrri er, at fólk sum Poul Kjartan Bærantsen o.o. leggja fyrri í bløðunum. So halt fram og vónandi triva onnur eisini í pennin. Landsstýris-kvinnan í skulamálum hevur boðað frá einum aðalorðaskifti um skúla og undirvísing, so slíkt grein er gott íkast til hetta orðaskiftið.

Sjálvandi eiga vit at laga útbúgvingar og tilfar til føroysk viðurskifti. Men spurningurin er so, hvat vit hava orku og ráð til. Hvussu nógv vit megna her og nú. Eitt er at hava eina stevnu, men vit megi eisini vera realistisk. Tí eiga umrøddu sjónarmið eisini at vera naturligur partur av orðaskiftinum. Og tí eiga vit eisini at vera opin fyrri sjónarmiðum sum hesum í Dimmalætting.

Hvør verður borgarstjóri

Herfyrri kunngjörði Poul Michelsen, borgarstjóri, í Sosialinum, at hann fer frá sum borgarstjóri í hesum árinum. Hann vildi tó ikki siga nakað um, hvør eftirmaður/kona hansara verður ella hvat starv hann sjálvur fer í. Onkur vil vera við, at Poul roynir at sleppa framat í Tinganesi og har gera brúk av royndum sínum í býráðnum. So seint sum í gjár endurtekur Dimmalætting hesa giting. Eitt er tað, hvar Poul endar. Annað er, hvør kemur í hansara stað í býráðnum. Her tykist tað vera rættuligt stríð millum fólkafloksmenn/kvinnur um borgarstjórassessin. Poul skal sjálvur hava peikað á Jan Christensen, meðan Páll Petersen sigst halda seg hava fyrsta rætt, nú hann fekk næstflestar atkvøður til bý-

ráðsvalið. Katrin Dahl og Arnstein Niclasen liggja so eisini framvið. Sum skilt á leysatíðindum hava øll fólkafloksumboðini ynski um at taka við eftir Poul, men har skal so bara vera ein borgarstjóri. Spurningurin er so, um fólkaflokkurin fer í tvíningar og vit tá fáa ein heilt annan borgarstjóra, ja, kanska ein javnaðarmann, ein tjóðveldismann ella hvør veit, eina sambandskonu. Eingin sigur, at tað ikki ber til at gera nýggjan meiriluta í býráðnum. Hetta eru alt bert gitingar, men okkurt er um onkra av teimum.

